

Відтворення побуту і традицій у повісті «Кайдашева сім'я»

«Всеобіймаючим оком України» назвав Іван Франко Івана Нечуя-Левицького, який у своїх творах різнопланово відображав життя України і її народу.

Прекрасні незабутні пейзажі постають з його творів; в найтонших деталях змалював письменник самобутність рідного народу, показав всі сторони його життя. В його високохудожніх творах зустрічаємо представників майже всіх прошарків тогочасного суспільства, дізнаємося про життя українців з їх національними рисами. Змолоду І. С. Нечуй-Левицький пізнавав звичаї і побут селян, захоплювся народними піснями, дослухався до переказів, казок, билин, легенд, анекdotів, а пізніше втілив свої спостереження в творах, зокрема в повісті «Кайдашева сім'я». Цей твір про побут українців, про справи, пов'язані з господарством, в ньому детально описуються звичаї, обряди нашого народу. Зустрічаємо деталі обрядів сватання, заручин, простежуємо елементи віри в закликання, замовлення від злих сил, сновидіння тощо.

В повісті в гумористичній формі розповідається про вічні проблеми стосунків у родині. Але ця родина постає перед читачем як уособлення всього українського народу.

Родина Кайдашів живе за народним календарем, приділяючи багато уваги споконвічним звичаям. Так, тільки після Семена починають засилати сватів до дівчат, а на Петрівку — «можна й заручини відбути», на Пилипівку жінки збираються прясти... Дотримуються Кайдаші хліборобського календаря, і навіть тижневого: в п'ятницю принципово не прибирають і не мають ніяких справ, які були б пов'язані з водою, в неділю всі відпочивають.

У повість введено численні деталі народних звичаїв і обрядів. Яскраво відбито обряд оглядин і заручин, простежуються елементи обряду поховання. Зафіковано в творі і деякі «положення» звичаєвого права: Карпо і Лаврін приводять своїх дружин в хату батьків, молодший син повинен залишатися при батьках і успадкувати їх хату, старшому ж синові батьки «відділяли» хату та майно. Багата повість і на етнографічні елементи: Мотря і Карпо за народними повір'ями сіють жито, щоб знати, де краще ставити нову хату. Відбиті у творі і повір'я нашого народу: старий Кайдаш вірить, що в п'ятницю не слід пиячити, щоб не втопитися.

Кожне слово повісті відбиває народне життя й побут, відображає національний характер, кожне слово у творі має своє призначення, несе свою ідею. За силою і правдивістю художнього відтворення життя народу «Кайдашева сім'я» займає почесне місце серед творів української літератури, а Іван Франко назвав цей твір однією з найкращих «оздоб українського письменства».